

érteni azzal, hogy pl. egy magról kelt állomány tisztítása, ha egyébként a munka minősége megfelelő, azért, mert a termőhelynek megfelelő állománytípus elegyaránya a kísérő fafajok javára tolódott el, I. osztályú tisztítás nem lehet. Ez a minősítés a gazdálkodó szervezet már másodszor sújtja, mert ezeket elsőízben — befejezett erdősítés-korában — éppen kedvezőtlen elegyaránya miatt csak II. osztályúnak vették át.

Úgy érzem, hogy a *tisztítás minősítését kizárólag a munka szakszerűségétől szabad függővé tenni.*

*

Érvényben levő utasításokkal általában nem szokás vitába szállni. Az előzőkben tárgyaltakat mégis szükségesnek tartottam felvetni, mert biztos vagyok benne, hogy más, erdőműveléssel foglalkozó szakemberek is hasonló problémákkal küzdenek.

Hozzászólás a „Néhány megjegyzés a 32/1970. MÉM számú utasítással kapcsolatosan” c. tanulmányhoz

CSANÁDI BÉLA

Az erdősítések átvételéhez

A 32/1970. MÉM utasítás 2. melléklet 2.3. pontja szerint az Erdőrendezőségnek kell átvenni a kész és a folyamatban levő erdősítéseket egyaránt. A szerző első észrevétele az, hogy a rendelet az ápolások idejét a műszaki átvételek idejére rögzíti. Ez a megállapítás az alaprendeletnek és a magyarázatként kiadott MÉM 57 221/1971. sz. utasítás 15. pontjának helytelen értelmezése. Ilyet a fent idézett utasítások egyike sem mond. A baj a rosszul kialakult gyakorlat. Az erdőgazdaság erdősítéseinek nagyobb hányadában hagyományosan ápol. (Sík vidékein jelentős a vegyszeres ápolás.) A probléma a hagyományos kézi ápolásnál van. Egyéb vállalati kényszerítő körülményekből fakadóan ezeken a területeken egy évben egyszer, esetleg kétszer ápol az erdőgazdaság. Sajnos rossz felfogással a műszaki átvételre végzi el az ápolásait az erdőgazdaság. A helyes gyakorlat az volna, hogy a vegetáció kezdetén ápoljunk feltétlenül először és a többi ápolást már a szükségesség döntse el, hogy mikor. Az ápolásoknak elsősorban a csemeték (fő fafaj + töltelékfa) jó fejlődését kell biztosítani. Azt, hogy a műszaki átvétel idején ápolás még egyáltalán ne legyen a fiatalosokban, általában nehéz elképzelni, mert a műszaki átvételnél el kell döntenie, hogy adott területen a fő fafaj jelen van-e, elegendő-e és milyen egészségi állapotban van. A fiatalosokban a szakszerűen és időben elvégzett ápolások ideje általában nem kellene, hogy egybeessen a műszaki átvételek idejével és ennek ellenére ez a műszaki átvételt nem is akadályozná és a minőség megítélésében nem befolyásolná.

A szerző a továbbiakban saját véleményeként az erdőfelügyelőt az erdő MEO-sának tartja és ebből az alapállásból kiindulva azt mondja, hogy a folyamatban levő erdőket továbbra is az erdőgazdaságok vegyék át és minősítsék. Az alapvető szemléletbeli hiba ott van, hogy a nagy értékű, hosszú átfutási idejű erdősítések mint alapberuházások nem hozhatók analóg helyzetbe a meős szerepével. Az 1971-es folyamatban levő erdősítések műszaki készültégi fokának értékelése világosan bizonyítja (értékben), hogy a beruházások (erdősítések) műszaki készültégi fokának megítélésében a beruházó és a rendezőség nagyban eltér egy-

mástól. A folyamatban levő erdősítés olyan speciális beruházás, amelynek értékelése (komoly, ERTI-munka alapján készült) talán most sikerült a 32/1970-es utasításban a legyszerencsebben. Ez az egységáras rendszer arra ösztönzi a beruházót, hogy a legkisebb átfutási idővel adja át az erdősítéseit. Ha ez a jó munka révén sikerül, akkor ez többet hozhat a 10%-os felárnál. Miért akarja a szerző tudatosan behatárolni a beruházó nyereségét? Viszont ha később adja át az erdősítést, a 10%-os értéklevonás irreális lehet, mert a beruházó is és az állam is többet veszíthet ennél. A 32/1970. utasítás szerzői az egységáras kialakításával és az egész szabályozó rendszerrel, amikor a folyamatban levő erdősítések átvételét a rendezőségekre bízták, tulajdonképpen arra vigyáznak, hogy a folyamatban levő erdősítések állapota értékarányos legyen. S ahol ez így van, ott az erdőgazdaságot nem zavarja a rendezőség műszaki átvétele. Ahol pedig baj volt az 1970., illetve az 1971. évi értékaránnyal, ott az államot mint tulajdonost zavarja az irreális készültégi fok.

Észrevételét a szerző az 1. és 3. táblázattal támasztja alá. Azt bizonyítja, hogy a 10 746 mFt termelési értéket, amely a rendezőségek műszaki átvételén alapszik, a leírt módon megközelítőleg ugyanúgy kihozza 10 540 mFt-tal (1. és 3. táblázat). A reális és mindinkább tudományos tervezésnek a szerző által javasolt módszer nem lehet alapja. Bizonyításként kiragadom a Mecseki EFAG-ra nézve fontos és jellemző (33% területi arányú) tölgyeseket, amelyeket a szerző általában hatéves átfutási idővel akar befejezni:

166 ha-t	64,5 ⁰ / ₀ -át	6 évnél korábban,
57 ha-t	22,2 ⁰ / ₀ -át	6 évnél idősebb,
34 ha-t	13,3 ⁰ / ₀ -át	6 éves korban fejezi be kész erdősítésként
<hr/>		
257 ha	100,0 ⁰ / ₀	

Nézzük a 166 ha-t, amelyet 6 évesnél korábban fejez be a szerző:

42 ha-t	16,3 ⁰ / ₀	5 éves
42 ha-t	16,3 ⁰ / ₀	4 éves
50 ha-t	19,5 ⁰ / ₀	3 éves
32 ha-t	12,4 ⁰ / ₀	2 éves korban fejez be
<hr/>		
166 ha	64,5 ⁰ / ₀	

A számokhoz végső következtetésként csak annyit, hogy a tölgyesekből 32%-ot befejezni 2—3 év között még ideális, teljes talajelőkészítés, rendszeres ápolás mellett sem lehetséges, ma pedig ilyen az erdőgazdaság területén nem is található. Tehát tervezési alapnak ez a módszer véleményem szerint nem járható.

A szükséges csemeteszámhoz

Egyetértek a szerzővel abban, hogy a csemeteszám megválasztása szabadabb legyen. Az eddigi technológiai kötöttségeket fel kell lazítani avagy megszüntetni. Azt, hogy mi legyen a helyes első kivitelű csemeteszám, már nehezebb megválaszolni. Ezt a szerző is kerülte. Az, hogy átadáskor 2×2 m 2500 db csemete álljon a területen a fő fafajból egyenletes elosztásban, igaz és reális. Az is helyes megállapítás, hogy töltelékfával együtt átadáskor legalább 70%-os legyen a záródás. Viszont számolni kell az erdőgazdaságban több éve kialakult 65%-os eredményességgel, valamint az ápolásoknak mai gyakorlatával és akkor a 2500 db/ha csemeteszámnak első kivitelkor jóval magasabbnak kell lennie. A csemeteszám minden időben erősen az ápolás módjának, az ápoltságnak függvénye volt. A legnehezebb feladat lesz az átadáskor megkívánt fő fafajnak megfelelő első kivitelű csemeteszámnak a megállapítása.

Az „alávont” területhez

A szerző nehezményezi a 32/1970. utasítás 2. melléklet 1.1 pontja szerinti „Kötelezettségként az erdőrésztel teljes területét elő kell írni” rendelkezést. Az utasításnak ez a kitétele a gazdálkodót egyértelműen a nagyobb erdőrésztel megőrzésére és növelésére ösztönzi. Ha a gazdálkodó fahasználati ágazata oldaláról nézzük a kérdést, ott a fatermelés gazdaságossága a termelés koncentrálásával kezdődik. A fahasználó érdeke a nagy erdőrésztel, mert itt a gépesítés, üzemszervezés, feltárás hatékonyabb. Az erdőművelő az erdőrésztel máris szeretné az adott évben elvégzett munkáihoz és eredményeihez szűkíteni. Ezt bizonyítja a befejezett erdőültetések esetében a nagyon sok erdőrésztel megosztás is. A rendelkezés szelleme egyaránt szolgálja a vállalati éves terv érdekeit, de szolgálja a jövőt is azzal, hogy nem engedi elaprozni az erdőrésztelket.

A nevelővágások ellenőrzéséhez

A 32/1970. utasítás 5. pontja nem szorul módosításra, mert a nevelővágások átvételének mélysége, — hogy részletenkénti avagy szűrőpróbaszerű — ma is a felügyelők szakmai elhatározásától függ.

A tisztítások minősítéséhez

A szerzővel vitába kell szállni amikor azt mondja, hogy a tisztítás minősítését kizárólag a munka szakszerűségétől szabad függővé tenni. A cikkben felhozott példa a 32/1970. rendeletet és a szakmában kialakult gyakorlatot igazolja. Igenis alacsonyabb osztály és egységár jár azért a tisztításért, ahol a kísérfák elegyaránya veszélyezteti a fő fafajt, illetve túlsúlyban van. Az állomány életében utolsó lehetőség a helyes elegyarány kialakítására a tisztítás időszaka. Ha viszont már eleve olyan az állomány, hogy a fő fafaj jelenléte kevés, milyen alapon ér ez a fiatalos annyit, mint ahol törődtek a fő fafaj kellő mennyiségével? Az is fennállhat, hogy ugyanezen tisztítás másodosztályú befejezett erdőültetés volt. A gazdálkodó a felújítás vagy telepítés kezdetekor tudja, hogy a szabályozók értelmében a rosszabb vagy jobb munkáért más-más egységárat kaphat.

Összefoglalva a tanulmány tanulságait: A szerző megállapításai a csemeteszámra vonatkozóktól eltekintve szubjektívek, nem kellően alátámasztottak. A 32/1970. utasítást, mint az erdőművelés közgazdasági szabályozóját, amely népgazdasági és vállalati érdek-összhangot is jelent, nem lehet csak vállalati oldalról megítélni. Mint erdőművelési szabályozó kell, hogy a hosszú termelési ciklusú fatermesztési érdekeket is ugyanúgy szolgálja, mint a pillanatnyi vállalati érdekeket. A 32/1970. utasítással kapcsolatos észrevételek úgy érzem általam valónak reálissá, ha az értelmezést, megvilágítást vállalati és népgazdasági oldalról egyaránt vetjük fel.
